

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 242/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], advokátom, [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/98/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/98/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/98/2014 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Prievidza **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Prievidza je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/98/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, pripojeného spisu všeobecného súdu a vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Predmetom napadnutého konania, ktoré začalo na okresnom súde 23. júna 2014 doručením žaloby sťažovateľky, je nárok na náhradu majetkovej škody, na zaplatenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ušlého zisku a náhrady nemajetkovej ujmy. Sťažovateľka odôvodnila žalobou uplatnený nárok tým, že 20. júna 2011 ju na [REDAKOVANÉ] fyzicky napadla [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“). Náhradu bolestného si sťažovateľka uplatnila na základe priloženého lekárskeho posudku (vypracovaného jej ošetrojúcim lekárom). Náhradu nemajetkovej ujmy sťažovateľka odôvodnila tým, že ju žalovaná fyzicky napadla na verejnosti, krivo obviňovala a vulgárne jej nadávala, čo poškodilo dobré meno a vážnosť sťažovateľky.

4. Na výzvu okresného súdu sťažovateľka 4. septembra 2014 doručila doplnenie žaloby, v ktorom žiadala náhradu majetkovej škody 30 eur, náhradu za ušlý zisk v sume 281,71 eur s príslušenstvom, náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe bodového ohodnotenia a náhradu nemajetkovej ujmy 1 000 eur. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 17. decembra 2014. Ďalšie pojednávanie, ktoré sa konalo 27. marca 2015, bolo odročené pre účel predvolania svedkov a pripojenia súvisiaceho priestupkového spisu. Po jeho zabezpečení okresný súd 19. júna 2015 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na neurčito pre účel vypočutia svedka dožiadaným súdom. V období od 22. marca 2016 do 22. apríla 2016 sa spis nachádzal na Okresnom súde Bratislava V z dôvodu vypočutia navrhnutého svedka. Dňa 17. marca 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účel pripojenia vyšetrovacieho spisu. Termín pojednávania bol súdom zrušený z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania. Uznesením z 20. decembra 2017 okresný súd ustanovil znalca z odvetvia chirurgie a traumatológie. Podaním doručeným súdu v januári 2018 sťažovateľka navrhla ustanoviť znalca z odvetvia psychiatrie (toto podanie súd posúdil ako sťažnosť proti uzneseniu o ustanovení znalca, pozn.). Uznesením z 3. mája 2018 okresný súd sťažnosť sťažovateľky zamietol. Dňa 9. júla 2018 okresný súd zaslal spis ustanovenému znalcovi, ktorý 8. októbra 2018 predložil znalecký posudok. Okresný súd 9. októbra 2018 priznal znalcovi znalečné. Sťažovateľka 5. novembra 2018 doručila sťažnosť proti uzneseniu o priznaní znalečného a navrhla ustanoviť iného znalca. Okresný súd 5. februára 2019 sťažnosť sťažovateľky zamietol. Uznesením z 20. júla 2020 okresný súd ustanovil iného znalca z odvetvia chirurgie a úrazovej chirurgie. Dňa 8. septembra 2020 sťažovateľka

doručila návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesením z 23. februára 2021 okresný súd oslobodenie sťažovateľke nepriznal. Sťažovateľka 7. apríla 2021 doručila sťažnosť proti uzneseniu z 23. februára 2021, ktorú okresný súd uznesením z 22. apríla 2021 zamietol. Vec sa po siedmich rokoch začatia konania nachádza v štádiu vykonávania dokazovania bez jediného meritórneho rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podľa sťažovateľky napadnuté konanie nie je vedené v súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania tak, aby bolo účinne rešpektované právo strán sporu na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Okresným súdom dosiaľ nariadené pojednávania neboli pripravené a vedené takým spôsobom, aby bolo rešpektované ustanovenie § 179 ods. 1 Civilného sporového poriadku (predtým § 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Napadnuté konanie je vedené značne neefektívne, pomaly a nehospodárne, o čom svedčí aj skutočnosť, že v období ostatných troch rokov je vykonávané výlučne neúčelné znalecké dokazovanie, a to v rozpore s návrhmi sťažovateľky na doplnenie dokazovania. Výsledkom postupu súdu sú zbytočné prietahy v napadnutom konaní a pretrvávajúci stav právnej neistoty sťažovateľky.

6. Sťažovateľka tiež argumentuje tým, že súd koná vo veci neefektívne a v podstate vôbec nevykonáva také procesné úkony, ktoré by účinne smerovali k ukončeniu konania rozhodnutím vo veci samej. Procesné úkony súdu spočívajúce v nariadení termínu pojednávania nemôžu byť bez ďalšieho úkonmi smerujúcimi k ukončeniu konania, pokiaľ pojednávania nie sú pripravené a vedené spôsobom umožňujúcim meritórne rozhodnutie súdu. Podľa sťažovateľky už len samotná dĺžka napadnutého konania v trvaní viac ako 6,5 roka bez vydania čo i len jediného meritórneho rozhodnutia je sama osebe neprimeraná. Sťažovateľka je toho názoru, že predmet sporu nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitý, o čom svedčí skutočnosť, že sťažovateľka v konaní nie je právne zastúpená advokátom. Sťažovateľka nevykonávala v súdnom konaní žiadne také procesné úkony, ktoré by súdu znemožňovali vec prejednať a rozhodnúť, ani nezmarila úkony súdu, ktoré by mali smerovať k rozhodnutiu vo veci samej. Podľa sťažovateľky už len samotná dĺžka napadnutého konania, ktoré nebolo ani po takmer siedmich rokoch meritórne skončené, je objektívnym kritériom, na základe ktorého možno konštatovať porušenie jej práv a priznať jej primerané finančné zadosťučinenie, ktoré *«vzhľadom na osobitné okolnosti jej prípadu, kedy jej právo nebolo len „bežným spôsobom porušené“, ale bolo jej prakticky úplne odopreté»*, považuje za primerané v sume 10 000 eur.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Podpredsedníčka okresného súdu k veci uviedla, že pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitost' veci vzhľadom na povahu žalovaného nároku, ktorým je náhrada škody na zdraví, je nutné konštatovať, že ide o právne zložitú vec, predmetom konania je niekoľko nárokov z poškodenia zdravia

sťažovateľky, nárok z titulu ochrany osobnosti, v konaní je podaná námietka premlčania škody na zdraví. Vec je predovšetkým procesne zložitá. Sťažovateľka uplatnila nárok podaním žaloby takmer po troch rokoch od tvrdenej škodovej udalosti, pričom žaloba neobsahovala opísanie rozhodujúcich skutkových okolností, predovšetkým čo sa týka uplatnenia jednotlivých nárokov. Tieto postupne v konaní upresňovala na výzvu súdu a listinné dôkazy predkladá do spisu postupne. V konaní je zo strany žalovanej od samého začiatku sporu namietaný základ nároku, a to či vôbec došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne pri namietanom incidente, keď z tohto konfliktu bola uznaná vinnou v priestupkovom konaní práve sťažovateľka. Sťažovateľka síce navrhovala vykonať znalecké dokazovanie na zistenie poškodenia zdravia v dôsledku predmetnej udalosti, na druhej strane mala výhrady k poskytnutiu informácií z jej zdravotnej dokumentácie, následne prezentuje, že tieto neposkytne súdu, ale len súdnemu znalcovi. Samotná sťažovateľka navrhovala vykonať hneď dve znalecké dokazovania na zistenie poškodenia jej zdravia, ktoré zisťovanie je o to komplikovanejšie, že už pred škodovou udalosťou mala trpieť zdravotnými problémami. V roku 2014 predkladá sťažovateľka lekársky posudok o bodovom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia od svojho všeobecného lekára, hoci je evidentné, že všeobecný lekár takéto ohodnotenie nemohol vykonať, sťažovateľka pritom nebola liečená ani psychiatricky a ani psychologicky. Okolnosti ustálenia zdravotného stavu a bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia sú pritom právne významné pre posúdenie vznesenej námietky premlčania práva sťažovateľky. Po podaní znaleckého posudku sťažovateľka tento namieta a žiada vykonať ďalší znalecký posudok, pričom súd jej návrhu vyhovel. Pred vykonaním dôkazu však súd musí dodržať procesný postup ohľadom zloženia zálohy na trovy znaleckého dokazovania, s čím zase súvisí rozhodovanie o žiadosti sťažovateľky o oslobodení od súdnych poplatkov.

8. Sťažovateľka opakovane namieta obsah zápisnice z pojednávania zo 17. decembra 2014, pričom zápisnica obsahuje zápis výpovede žalobkyne, ktorá skutočne odznela, avšak žalobkyňa žiada opravou docieľiť také znenie zápisnice, ktoré zodpovedá len jej predstave. Pojednávanie so sťažovateľkou je mimoriadne náročné, sťažovateľka neustále predkladá skutkové tvrdenia, ktoré vychádzajú zo širších nezhôd medzi stranami sporu a nesúvisia s predmetom konania. Súd musel vypočúť svedka – ošetrojúceho lekára žalobkyne prostredníctvom dožiadaného súdu – Okresného súdu Bratislava V. Ako vyplýva z prehľadu jednotlivých úkonov, sťažovateľka podáva takmer proti každému procesnému rozhodnutiu súdu sťažnosť. V dôsledku rozhodovania o procesných podaniach žalobkyne dochádza pritom k predlžovaniu konania. Dĺžka konania je preto ovplyvňovaná aj procesným správaním sťažovateľky, jej procesnými návrhmi, neustále rozširujúcimi návrhmi na vykonanie dokazovania, namietaním znaleckého posudku.

9. Pokiaľ ide o prietahy, ktoré mali byť spôsobené súdom, v predmetnej veci nejde o takú nečinnosť súdu, z ktorej by bolo možné vyvodiť porušenie označených práv sťažovateľky. V predmetnej veci sa koná, o čom svedčí aj intenzita jednotlivých úkonov súdu a reakcie súdu na písomné vyjadrenia a návrhy sporových strán. Zákonná sudkyňa vo veci koná plynule, reaguje na každý jednotlivý procesný návrh sporovej strany, čas medzi jednotlivými úkonmi súdu nemôže predstavovať prietah v konaní v podobe nečinnosti. Určitú nečinnosť súdu možno konštatovať v období od februára 2019 do mája, resp. júla 2020. V tomto období boli prerozdeľované spisy po sudkyňi odchádzajúcej na materskú dovolenku, čo taktiež ovplyvnilo plynulosť konania vo veciach zákonnej sudkyne, pričom bolo potrebné prednostne vybavovať „P“ agendu. Od marca 2020 v dôsledku mimoriadnych opatrení v súvislosti so šírením nebezpečnej

nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v oblasti justície bola plynulosť aj v tomto konaní ovplyvnená týmito mimoriadnymi opatreniami.

10. Ďalej uviedla, že dokazovanie vo veci nie je ukončené, súd vykonal doteraz len tie dôkazy, ktoré považoval za potrebné pre zistenie rozhodujúceho skutkového stavu veci. Taktiež neboli zistené skutočnosti pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči vypočutým svedkom, ide o subjektívny názor sťažovateľky. Sťažovateľka poukazuje v sťažnosti na neúčelnosť znaleckého dokazovania, pričom toto súd nariad’oval práve s ohľadom na tvrdenia sťažovateľky, ktorá napríklad po skončení pojednávania 17. marca 2017 vyslovene trvala na vykonaní znaleckého dokazovania, v podaní z 2. novembra 2018 žiadala ustanoviť iného znalca, preto jej tvrdenie v sťažnosti, že súd koná v rozpore s jej návrhmi na dokazovanie, je nepravdivé.

11. Poukázala na to, že nejde o spor, kde sa rieši otázka živobytia sťažovateľky, ide o spor, kde sa nepredpokladá konanie s osobitnou rýchlosťou, ako napríklad vo väzobných veciach, pracovnoprávnych veciach a pod. Napriek tomu, že sa doteraz nepodarilo odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky a vo veci samej nebolo dosiaľ rozhodnuté, úkony súdu v danej veci sú vykonávané primerane, rýchle a hospodárne, preto nie je dôvod na konštatovanie, že z dôvodu nečinnosti súdu, resp. neefektívnych úkonov súdu, dochádza k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov.

III.2. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu okresného súdu v lehote určenej ústavným súdom ani do dňa prerokovania ústavnej sťažnosti nevyužila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý je podľa nej neefektívny, pomalý a nehospodárny.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudske práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

19. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom napadnutého konania sú kumulatívne uplatnené nároky na náhradu majetkovej škody, škody na zdraví a nemajetkovej ujmy. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie tvorí bežnú súčasť sporovej agendy na všeobecných súdoch, teda nie je po právnej stránke zložitá. Podklad pre rozhodnutie tvorí súdnu praxou ustálená a používaná právna úprava. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. Napadnuté konanie však v okolnostiach prípadu sťažovateľky vykazuje určitý stupeň faktickej zložitosti, ktorá súvisí s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania a ďalšieho znaleckého dokazovania navrhnutého sťažovateľkou, ako aj vypočutia viacerých svedkov, a to aj prostredníctvom dožiadaného súdu. Faktická zložitosť veci tiež súvisí s okolnosťami, na ktoré poukázala aj podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, ktoré boli dôsledkom toho, že sťažovateľka v napadnutom konaní nebola do apríla 2021 kvalifikovane právne zastúpená, z čoho vyplýva stav dôkaznej núdze na strane sťažovateľky. Ústavný súd však zároveň uvádza, že ani faktickou či právnou zložitou veci nie je možné ospravedlniť neúmernú dĺžku napadnutého konania.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľka prispela svojím správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania, na čo poukázal aj okresný súd.

21. Ústavný súd pripomína, že predpokladom plynulého postupu všeobecného súdu v konaní je predovšetkým podanie perfektného návrhu. Sťažovateľka prispela k predĺženiu konania podaním nekvalifikovaného návrhu, nedostatky ktorého odstránila na základe výzvy okresného súdu na jeho opravu, resp. doplnenie. V tejto súvislosti už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných prietahov v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 41/02).

22. Na ťarchu sťažovateľky z pohľadu zbytočných prietahov v napadnutom konaní možno pripísať aj skutočnosť, že priebeh konania pred okresným súdom bol viackrát charakterizovaný využitím procesných dispozičných oprávnení sťažovateľky, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom na tieto procesné návrhy. Išlo predovšetkým o návrhy sťažovateľky na vykonanie dôkazov, sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o ustanovení znalca z 31. januára 2018, pričom znalecké dokazovanie sama navrhla; o jej sťažnosť proti uzneseniu o priznaní znalečného znalcovi, s ktorého závermi nesúhlasila; o návrh sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov a jej sťažnosť proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

23. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 41/00).

24. Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

25. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu konania, vychádzajúc najmä z predloženého spisu okresného súdu.

26. Ústavný súd konštatuje, že od podania návrhu 23. júna 2014 do uskutočnenia pojednávania 19. júna 2015 okresný súd konal plynulo, vykonával procesné úkony potrebné pre meritórne rozhodnutie. Neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu ústavný súd zistil v období od uskutočnenia pojednávania 19. júna 2015 do 16. marca 2016, keď okresný súd požiadal o výsluch svedka dožiadaným súdom (9 mesiacov), v období od 22. apríla 2016, keď dožiadaný súd vrátil spis okresnému súdu, do uskutočnenia ďalšieho pojednávania 17. marca 2017 (11 mesiacov), a v období od 17. marca 2017 do ustanovenia znalca 20. decembra 2017 (9 mesiacov). Okresný súd bol dlhodobo nečinný bez existencie zákonnej prekážky aj v období od 5. februára 2019, keď uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o priznaní znalečného, do 20. júla 2020, keď ustanovil iného znalca (17 a pol mesiaca). Z uvedeného vyplýva, že celkové

obdobie, počas ktorého bol okresný súd nečinný, predstavuje viac ako 46 mesiacov, pričom túto dobu treba z ústavnoprávneho hľadiska považovať za neakceptovateľnú a ničím neospravedliteľnú.

27. Vo vzťahu k obrane okresného súdu, ktorý poukázal na množstvo vecí v súdnom oddelení, ktoré museli byť prerozdelené, pričom prednostne bolo potrebné vybavovať inú agendu, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezabavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Personálne komplikácie nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci osoby, ktorá sa naň obrátila. Ústavný súd neakceptoval ani argumentáciu okresného súdu, že na plynulosť napadnutého konania mali vplyv aj prijaté mimoriadne protipandemické opatrenia, keďže v relevantnom období bol okresný súd nečinný od 5. februára 2019 až do júla 2020, keď na základe návrhu sťažovateľky doručeného už v novembri 2018 ustanovil iného znalca.

28. Vychádzajúc zo zistení uvedených v bodoch 19 až 26, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, ktoré boli spôsobené nielen faktickou zložitou vecí či v dôsledku správania sťažovateľky, ale najmä nečinnosťou okresného súdu v zistenom období. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené (vo veci zatiaľ nebolo meritórne rozhodnuté, pozn.), ústavný súd prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur s poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania bez meritórneho rozhodnutia a na osobitné okolnosti jej prípadu.

33. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

34. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania bez meritórneho rozhodnutia, ako aj na konštatovanú neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu v zistenom období, s prihliadnutím na faktickú zložitú vecí, čiastočný podiel sťažovateľky na vzniknutých prietahoch a na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľku ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 3 výroku nálezu).

35. Ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 375,24 eur (bod 4 výroku nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľky, inak by jej patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 379,66 eur.

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 (podanie sťažnosti ústavnému súdu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu